

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki bağlı (legato) nefes egzersizlerini uygulayınız.

Aldığınız nefesi diyaframınızda kısa bir süre tutunuz. Sonra bağlı-uzun olarak ve “f”, “s” ünsüzleriyle hafif (*p*), orta kuvvette (*mf*), kuvvetli (*f*) nüanslar uygulayarak nefesinizi dışarı veriniz. Nefesinizi verirken her kutucuk için sırasıyla 5, 10, 15 ve 20’ye kadar sayınız.

<i>p</i> s s s s s s s s	<i>mf</i> s s s s s s s s	<i>f</i> s s s s s s s s
<i>p</i> f f f f f f f f	<i>mf</i> f f f f f f f f	<i>f</i> f f f f f f f f

UYARI

Çalışmalar tekrarlandıkça dışarı verilen nefesin süresi uzatılmalıdır. Egzersizler bireysel gelişim gözetilerek uygulanmalıdır.

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki kısa-kesik [staccato(stakato)] nefes egzersizlerini uygulayınız.

Aldığınız nefesi diyaframınızda kısa bir süre tutunuz. Sonra kısa-kesik olarak ve “s” ünsüzü ile hafif (*p*), orta kuvvette (*mf*), kuvvetli (*f*) nüanslar uygulayarak nefesinizi dışarı veriniz. Nefesinizi verirken her kutucuk için sırasıyla 5, 10, 15 ve 20’ye kadar sayınız.

<i>p</i> s s s s s s s s .	<i>mf</i> s s s s s s s s .	<i>f</i> s s s s s s s s .
<i>p</i> f f f f f f f f .	<i>mf</i> f f f f f f f f .	<i>f</i> f f f f f f f f .

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki staccato ve legato nefes çalışmalarını gösterildiği gibi uygulayınız.

Aldığınız nefesi diyaframınızda kısa bir süre tutunuz. Sonra staccato ve legato bir şekilde “s” ünsüzü ile hafif (*p*), orta kuvvette (*mf*) ve kuvvetli (*f*) nüanslar uygulayarak nefesinizi dışarı veriniz.

The diagram illustrates the decomposition of the product of two 8x8 matrices into four 8x8 blocks. The top row is labeled p and the bottom row is labeled f . The middle row is labeled mf . The blocks are arranged in a 2x2 grid. The top row blocks are labeled p and the bottom row blocks are labeled f . The middle row blocks are labeled mf .

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki giderek kuvvetlenen [crescendo (kreşendo)] ve giderek hafifleşen [decrecendo (dekreşendo)] nefes egzersizlerini uygulayınız.

Aldığınız nefesi diyaframınızda kısa bir süre tutunuz. Sonra “s” ünsüzü ile hafiften (**p**) kuvvetliye (**f**) ve kuvvetliden hafife doğru nüanslar uygulayarak nefesinizi dışarı veriniz. Nefesinizi verirken sırasıyla 5, 10, 15 ve 20’ye kadar sayınız.

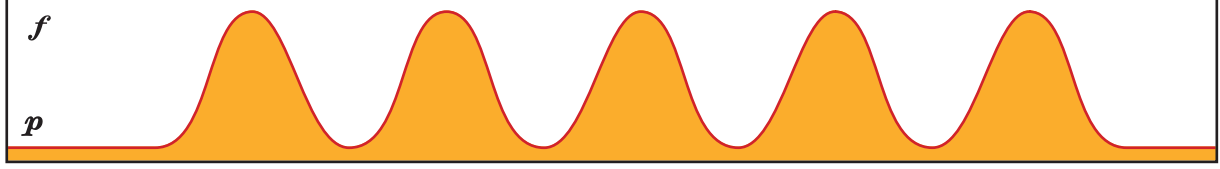
The diagram shows a diamond-shaped waveform on a white background. Above the waveform, the dynamic markings *p*, *f*, and *p* are positioned at the left, center, and right points respectively. Below the waveform, a horizontal bar represents the intensity scale, divided into three sections. The left section is labeled 'Crescendo' and the right section is labeled 'Decrescendo'. The bar itself is filled with a gradient from light yellow to white and back to light yellow. Below the bar, a series of 's' characters are arranged in a curve, with their size increasing from left to right and then decreasing, corresponding to the intensity scale.

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki dalgalı (vibrato) nefes egzersizini uygulayınız.

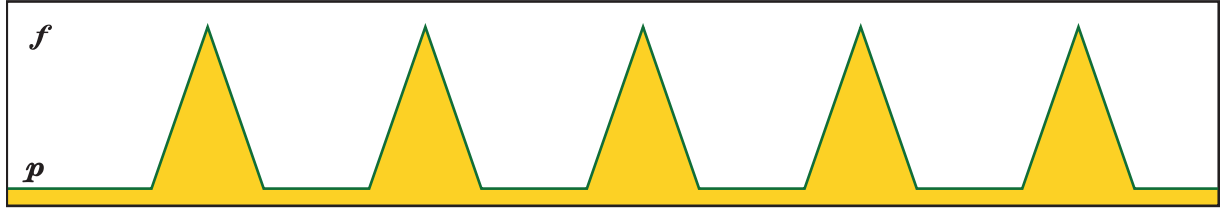
Aldığınız nefesi diyaframınızda kısa bir süre tutunuz. Sonra “s” ünsüzü ile hafif (*f*) ve kuvvetli (*p*) nüansları hızlı ve sık uygulayarak nefesinizi dışarı veriniz. Nefesinizi verirken sırasıyla 5, 10, 15 ve 20’ye kadar sayınız.

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki hızla kuvvetlenen [sforzando (*sfz*)] nefes egzersizlerini uygulayınız.

Aldığınız nefesi diyaframınızda kısa bir süre tutunuz. Sonra “s” ünsüzü ile hafiften kuvvetliye, birden ve vurgulu olarak nefesinizi dışarı veriniz. Nefesinizi verirken sırasıyla 5, 10, 15 ve 20’ye kadar sayınız.

10. ETKİNLİK

Aşağıdaki soluk fırlatma egzersizini uygulayınız.

Aldığınız nefesi belirtilen heceleri kullanarak diyafram ve karın kası desteğiyle aniden veriniz. Egzersizleri birden fazla tekrarlayınız.

- a kıh kıh kıh kıh
- b s kıh s kıh
- c pıh çih tih kıh
- d s kıh s kıh ssssssssssss s kıh s kıh

UYARI

Çalışmalar tekrarlandıkça dışarı verilen nefesin süresi uzatılmalıdır. Egzersizler bireysel gelişim gözetilerek uygulanmalıdır.

11. ETKİNLİK

Verilen ses açma egzersizlerini kromatik düzen içinde ve ses sınırlarınızı gözeterek öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla birlikte yapınız.

Legato Egzersizleri

17

1

$\text{♩} = 150$

yu ya yu ya yu — ya yu ya yu ya yu — ya etc.

etc.

18

2

$\text{♩} = 150$

mam — mam — mam — mam mam — mam — mam — mam etc.

etc.

19

3

$\text{♩} = 110$

mi — ya mi — ya
si — sa si — sa etc.

etc.

4

$\text{♩} = 110$

yu ————— ya yu ————— ya etc.

etc.

21

5

$\text{♩} = 110$

yu ————— ya su ————— sa yu ————— ya su ————— sa etc.

etc.

22

6

$\text{♩} = 110$

yu ————— yo yu ————— yo etc.

etc.

23

7

$\text{♩} = 110$

yu ————— yo ————— ya yu ————— yo ————— ya
 yu ————— ya ————— yo yu ————— ya ————— yo
 su ————— sa ————— so su ————— sa ————— so
 su ————— so ————— sa su ————— so ————— sa etc.

etc.

Staccato Egzersizleri

24

8

♩ = 100

Ha Yah ha hah ha hah ha hah etc.

25

9

♩ = 130

Mim mim mim mim mom mom mom mom mim mim mim mim mom mim mim mim mim mom mom mom mom mim mim mim mim mom etc.

etc.

26

10

♩ = 90

Ha ha ha ha ha ha ha ha
Yah hah hah hah hah hah hah hah

ha ha ha ha ha ha ha ha
yah hah hah hah hah hah hah hah

etc.

27

Legato-Staccato Egzersizi

11

1

A ha ha ha ha ha ha ha ha

A ha ha ha ha ha ha ha ha

etc.

Non Legato Egzersizleri

♩ = 90

12

The musical score for 'Mama' by The Beatles is presented in three systems. The first system shows the vocal melody in treble clef and piano accompaniment in grand staff (treble and bass clefs). The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The lyrics are: 'mim mim mim mim mim / mommommommommom / mam mam mam mam mam'. The second system continues the melody and accompaniment, with the lyrics: 'mim mim mim mim mim / mommommommommom / mam mam mam mam mam'. The third system shows the melody and accompaniment continuing, with the lyrics: 'mim mim mim mim mim / mommommommommom / mam mam mam mam mam'. The score ends with a double bar line and the word 'etc.'.

13

♩ = 110

ma ma mi ya ma ma mi ya mo mam mam mi ya mam mam mi ya mom etc.

14

♩ = 110

mi ni mi ni mi ni mi ni mo so etc.

mi ni mi ni mi ni mi ni mo so etc.

Artikülasyon Egzersizleri

15

etc.

16

etc.

17

etc.

18

etc.

Entonasyon Egzersizleri

31

32

33

34

19

etc.

Yu _____ yo _____ yu _____ yo _____
Su _____ so _____ su _____ so _____

etc.

20

♩ = 70

etc.

Mi _____ ya _____ mi _____ ya _____
Ri _____ ya _____ ri _____ ya _____
Yu _____ ya _____ yu _____ ya _____

etc.

etc.

Register Egzersizleri

21

♩ = 125

etc.

Si _____ yah hah hah si _____ yah _____ si _____ yah hah hah si _____ yah _____
Ri _____ yah hah hah ri _____ yah _____ ri _____ yah hah hah ri _____ yah _____

etc.

22

$\text{♩} = 70$

Sa se si ya sa se si ya
Ma me mi ya ma me mi ya

etc.

38

23

$\text{♩} = 70$

Sin yo ri ta sin yo ri ta sin yo ri ta sin yo ri ta

etc.

39

24

$\text{♩} = 90$

Sa so sa se si so su sa so sa se si so su

etc.

40

25

$\text{♩} = 110$

Na ne li mon man da li na na ne li mon man da li na

etc.

41

Glissando Egzersizleri

26

etc.

etc.

27

etc.

etc.

Polifonik Egzersizleri

28

A

A

29

Ma

Ma

30

Yu

ya

31

Ma

Ma

32

S
A

Mi Ya Mi Ya Mi Ya Mi Ya

T
B

33

S
A

A A O

T
B

34

S
A

Mu ma me mi mu ma me mu ma me mi mu ma

T
B

6

mu ma me mi mu ma me mu ma me mi mu ma me mi mu

35

S
A

Yu yu yu ya yu yu yu ya

T
B

5

Yu yu yu yu yu yu ya yu ya

36

S A

Na mi no mo ma

T B

37

S A

O o

T B

5

38

S A

Yu Ya Yu Ya Yu Ya Yu Ya Yu Ya Yu Ya Yu

T B

7

13

Vokaller

Seslerin ağız içinde herhangi bir engele çarpmadan meydana getirdiği sesli fonemlere **vokal** (sesli harf, ünlü) denir. Vokal türleri solunum yolunun açıklık seviyesine göre değişir. Bu değişiklik; çenenin açıklık seviyesi, dudakların düz ya da dairesel hareketleri ve dilin yüksekliği ile alçaklığına göre elde edilir. Vokallerin meydana geliş türlerine göre dilin arkası, ortası ya da uç kısmı yükseklik farkı gösterir.

Türkçede “a, e, ı, i, o, ö, u, ü” olmak üzere sekiz vokal bulunur (Tablo 3.1).

Tablo 3.1: Vokal Türleri

Vokal Türleri	Vokaller
Kalın (art) vokaller	a, ı, o, u
İnce (ön) vokaller	e, i, ö, ü

12. ETKİNLİK

Aşağıdaki tabloda kalın vokaller kullanılarak oluşturulan örnek kelimeler verilmiştir (Tablo 3.2). Verilen örnekleri kalın vokallerin oluşumuna dikkat ederek okuyunuz.

Tablo 3.2: Kalın Vokaller

Kalın (Art) Vokaller	Alt Türleri	Kalın Vokallerle İlgili Örnek Kelimeler
a	Kalın a	açma, adam, ana, Ankara, anma, arda, arka, ata, atama, atma
	İnce a (â)	ahlâk, alâka, ambalâj, bestekâr, istiklâl, lâstik
	Uzun (â)	âciz, âdeta, âlim, âşık, nâme, nâne, sâbit
ı		çıtır çıtır, gıcır gıcır, ılık, ılımlı, ısı, ışık, kıpır kıpır, kıtır kıtır, yıllık
o		bono, Bozok, monoton, obruk, oda, odun, olur, onur, Orçun, ot, oyun, ozon
u	Kalın u	uçak, uçurtma, ufuk, ulu, umut, unutmak, uyku, uzun
	İnce u (û)	hülya, lügat, rüya, sükûn, sükûnet

13. ETKİNLİK

Aşağıdaki tabloda ince vokaller kullanılarak oluşturulan örnek kelimeler verilmiştir (Tablo 3.3). Verilen örnekleri kalın vokallerin oluşumuna dikkat ederek okuyunuz.

Tablo 3.3: İnce Vokaller

İnce (Ön) Vokaller	Alt Türleri	İnce Vokallerle İlgili Örnek Kelimeler
e	Açık e	bel, bölge, Edirne, efe, evet, haber
	Kapalı e	berber, ece, elbise, gece, hemşire, kedi, mendil, pencere, tencere
i	Kısa i	için, içlik, iki, ikilik, iri, isim, iyilik, izci
	Uzun i (î)	beşerî, fennî, hayatî, hukukî, ilmî, millî, sunî
ö		ödenek, ödül, öğrenmek, örnek, öte, öykü, özlem
ü		üçgen, üçüncü, ünlem, ünlü, üşenme, ütü, üzülme, üzüntü

ARAŞTIR-PAYLAŞ

Siz de kalın ve ince vokallerin kullanıldığı kelime örnekleri araştırınız. Bulduğunuz kelimeleri sınıf ortamında paylaşınız.

Konsonlar

Ağız içi boşluğunda ve ses yolunda engellere çarparak oluşan seslere **konson** (sessiz harf, ünsüz) denir. Konsonlar, vokallerin dışındaki seslerden oluşur. Türkçede “b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z” olmak üzere 21 adet konson bulunur (Tablo 3.4).

Tablo 3.4: Konsonlar

Konson Türleri	Konsonlar
Sesli Konsonlar	b, c, d, g, ğ, j, l, m, n, r, v, y, z
Sessiz Konsonlar	ç, f, h, k, p, s, ş, t

14. ETKİNLİK

Aşağıdaki tabloda sesli ve sessiz konsonlar kullanılarak oluşturulan kelime ve kelime grubu örnekleri verilmiştir (Tablo 3.5). Verilen örnekleri konsonların oluşumuna dikkat ederek okuyunuz.

Tablo 3.5: Sesli ve Sessiz Konsonlar

Konsonlar	Konsonlarla İlgili Kelimeler
Sesli Konsonlar	b bel, bölge, Edirne, efe, evet, haber
	c berber, ece, elbise, gece, hemşire, kedi, mendil, pencere, tencere
	d damat, dede, dizmek, doğru, döner, dürüm
	g gaga, gırtlak, giysi, gocunmak, gol, görünmek, güven
	ğ bağ, çağ, dağ, yağ
	i Jale, jel, jeton, jübile
	l leke, lira, lodos, lor, lüfer
	m mağaza, melisa, menteşe, mışıl mışıl, moda, mucit, müzik
	n naz, nezih, ninni, nöbet, numerik, nüfus
	r radar, ranza, reçine, rica, rota, rötuş, rütbe
	v Van, vernik, vızır vızır, vize, vokal, vurmak
	y yar, yâren, yemek, Yıldray, yirmi, yoklama, yörünge, yumurta, yürümek
	z zambak, zar, zarar, zerre, zılgıt, zil, zorba, zurna, Zühre
Sessiz Konsonlar	ç çapa, çene, çiçek, çoban, çorap, çözülüm, çupra, çürük
	f fener, fesleğen, fırıldak, fırın, filiz, Foça, fular, Funda
	h hafriyat, hasta, hece, hırıltı, Hızır, hoşaf, höyük, hüzn
	k kara, kıraç, kibrit, kireç, köken, kömür, kutu, kütük
	p parsel, patates, pırıl pırıl, polis, Pütürge, püfür püfür
	s sabun, sağlık, sedef, servet, siyah, sorun, sürat, süre, sütun
	ş şamdan, şeref, Şırnak, şişe, şose, şöret, şüphe
	t taka, takas, tayfun, tepe, tepki, Tokat, tören, türkü

ARAŞTIR-PAYLAŞ

Siz de sesli ve sessiz konsonların kullanıldığı kelime örnekleri araştırınız. Bulduğunuz kelimeleri sınıf ortamında paylaşınız.

3.1.2. Dil ve Konuşma Egzersizleri

Koro ve ses eğitimi derslerine başlamadan önce bireysel ya da toplu olarak dil ve konuşma egzersizleri yapmak önemlidir. Kelimeleri daha anlaşılır, net, anlamına uygun, doğru tartım kalıpları ve telaffuzlarla söyleyebilmek açısından her çalışmadan önce mutlaka dil ve konuşma egzersizlerine yer verilmelidir.

15. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri tartım kalıplarına uygun söyleyiniz.

VAN İZ - MİR KA - RA - MAN A - DA - NA

GE - Lİ - BO - LU BUR - SA BUR - DUR AN - KA - RA

O - TO - BÜ - SE Bİ - NE - LİM Gİ - DE - LİM GE - ZE - LİM

PAY - LAŞ - MA - YI SE - VE - LİM GÜ - LE - LİM GE - ZE - LİM

EL - E - LE VE - RE - LİM DO - ĞA - YI HEP SE - VE - LİM

ARAŞTIR-PAYLAŞ

Ana dil, yerel dil, evrensel dil ve resmî dil kavramları hakkında bilgi edininiz. Edindiğiniz bilgileri sınıf ortamında paylaşınız.

3.1.3. Artikülasyon (Boğumlama, Ekleme, Sesletim) ve Diksiyon Çalışmaları

Ses eğitiminin ana öğelerinden biri konuşma eğitimidir. Konuşma eğitiminin amacı, bireylerin artikülasyon ve diksiyon çalışmaları aracılığıyla doğru, etkin ve estetik bir telaffuz becerisi edinmesidir.

Bir sözü ya da şarkıyı söylerken tüm harflerin ve hecelerin iyi anlaşılır ve doğru biçimde telaffuz edilmesine **artikülasyon** denir. Fransızca bir kelime olan artikülasyonun Türkçe karşılığı “boğumlama”, “ekleme” veya “sesletim”dir. Artikülasyon çalışmalarında öncelikle ses oluşumunda görev alan organların tanınması ve eğitilmesi gerekir. Çünkü artikülasyonda görev alan dudak, damak, dil ve dişlerin konum ve şekillerinin değişimi ile vokal ve konsonlar oluşmaktadır. Artikülasyon esnasında hece ve kelimeler yutulmadan açık, net, anlaşılır biçimde söylenir ve böylece doğru telaffuz sağlanır. Ses organlarının tembelliğinden kaynaklanan konuşma bozukluklarını gideren artikülasyon eğitimi, diksiyon kurallarının temelini oluşturmaktadır.

Fransızca kökenli bir kelime olan **diksiyon**, güzel ve etkili konuşma sanatıdır. Bir diğer ifadeyle sözleri vurgu, tonlama ve anlamlarına uygun söyleme biçimidir. Diksiyon, solunumla başlayan ve seslerin artikülasyon yapılarıyla birlikte kelimeleri oluşturmaya kadar devam eden tüm ses oluşum aşamalarıyla bağlantılı olarak şekillenir. Bu bağlamda etkili ve güzel konuşabilmek için dilin fonetik özellikleri ile diksiyon kurallarını bilmek ve dili bilinçli bir şekilde kullanmak gerekir.